

Dato 15-11-2018

krgr

Sagsnr. 7-2810-21/1

Forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose

Sundhedsstyrelsen inviterer hermed kommuner til at deltage i en forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose.

Ansøgning skal være modtaget i Sundhedsstyrelsen senest **7. januar 2019, kl. 12.00.**

Forsøgsordningen gennemføres som led i satspuljeaftalen på ældreområdet for 2018-2021¹. I aftalen er der afsat i alt 44,7 mio. kr. til en ansøgningspulje.

Puljen er fordelt med 42,5 mio. kr. som udmøntes til de deltagende kommuner, 1,5 mio. kr. til en evaluering og 0,7 mio. kr. til udvikling og opstart af puljen. Der er herudover afsat i alt 0,4 mio. kr. til løbende administration af puljen.

Ca. 5 kommuner kan forvente at modtage midler fra puljen.

Formål

Forsøgsordningen skal give mennesker med en demensdiagnose, og som bor i eget hjem, mulighed for at få befordring til fritidsformål, herunder besøg hos venner og familie, indkøb, kulturelle tilbud mv. Det vurderes, at en væsentlig del af gruppen af mennesker med demens i eget hjem ikke vil være i stand til at blive hentet og bragt uden ledsagelse. Forsøgsordningen indebærer derfor også, at mennesker med en demensdiagnose, der benytter befodringsordningen, kan tildeles op til 15 timers ledsagelse om måneden som led i befodrningen for at kunne benytte ordningen.

Forsøgsordningen skal bidrage til at afklare, hvilke muligheder og forudsætninger mennesker med en demensdiagnose, og som bor i eget hjem, har for at benytte forsøgsordningen, herunder i hvor høj grad de har behov for ledsagelse i forbindelse med befodrningen.

Forsøgsordningen skal derudover afdække, hvilke elementer, der understøtter en velfungerende befodringsordning, herunder udformning i forhold til tilgængelighed og fleksibilitet. Forsøgsordningen skal endvidere afdække den konkrete anvendelse af ledsagelse, deltagelse/inddragelse af pårørende og chaufførernes kompetencer og viden om demens, brugernes behov og de økonomiske konsekvenser af ordningen.

¹ Aftale om satspuljen på ældreområdet for 2018-2021, pkt. 1.10 Pulje til forsøgsordning med befodrning af mennesker med en demensdiagnose.

Baggrund

I dag lever omkring 35.000 danskere over 65 år med en demensdiagnose² – heraf bor ca. 22.000 i eget hjem³.

En af de kognitive funktioner, der kan blive ramt, når et menneske får en demenssygdom, er rumlig orientering og sanseindtryk. Dvs. at tolke, opfatte/genkende omgivelserne, at afstandsbedømme, at finde rundt. Mange mennesker, der får en demenssygdom kan derfor få behov for hjælp til befordring til fx fritidsformål.

Alzheimerforeningen gennemførte i efteråret 2017 en undersøgelse af kommunernes tilbud om hjælp til befordring til mennesker med en demenssygdom⁴ (foreningen gennemførte en tilsvarende undersøgelse i 2012). Undersøgelsen bestod af tre dele:

- 1) En spørgeskemaundersøgelse blandt knap 2.300 mennesker med demens og deres familier,
- 2) en analyse af kommunernes hjemmesider og
- 3) en telefonrundspørge til kommunernes demenskonsulenter.

Undersøgelsen viste bl.a., at 10 kommuner tilbyder hjælp til befordring til fritidsaktiviteter/sociale formål (mod 7 i 2012) efter § 117 i lov om social service, mens 2 kommuner anvender § 11 i lov om trafikselskaber. Undersøgelsen viste samtidig, at 17 pct. af de adspurgte mennesker med demens og deres familier (n=1.537) fik tilbudt befordringshjælp til fritidsformål mv., mens 53 pct. (n=1.468) fik tilbudt befordringshjælp til deltagelse i kommunale tilbud.

Målgruppe

Forsøgsordningens målgruppe er mennesker med en demensdiagnose, og som bor i eget hjem.

Forsøgsordningens indhold

Der findes i dag forskellige muligheder for befordringsordninger i kommunerne, som tager afsæt i forskellig lovhjemmel. Det er op til forsøgskommunerne at tilrettelægge befordringsordningen med afsæt i gældende lovgivning inden for rammerne af nedenstående punkter:

- Befordringen kan alene omfatte fritidsformål, herunder besøg hos venner og familie, indkøb, kulturelle tilbud mv.
- Målgruppen får mulighed for at blive kørt op til 104 enkeltture årligt, i et egnet køretøj og bliver hentet og bragt helt til det pågældende fritidsformål.
- Befordringen er ikke afgrænset til den kommune/region målgruppen bor i.
- Midlerne fra puljen giver tilskud til befordringen ud over den tilsvarende almindelige takst for turen med kollektiv trafik. Der anvendes en egenbetaling, der ikke er væsentlig højere end den almindelige takst for kollektiv trafik.
- Ansøger kan vælge at indgå kontrakt med relevante trafikselskaber om at udføre befordringen via flextrafik eller selv tilbyde befordringen.

² Statusrapport på demensområdet i Danmark, Sundheds- og Ældreministeriet 2016.

³ 38 % af de 35.000 mennesker med en demensdiagnose bor i en plejebolig (Nationale undersøgelse af forholdene på plejecentre, Sundheds- Ældreministeriet marts 2016). Dvs. 62 % bor i eget hjem svarende til ca. 22.000 mennesker.

⁴ <https://www.alzheimer.dk/media/194593/2017-11-03-hjaelp-til-koersel-ogsaa-til-mennesker-med-demenssygdom.pdf>

- Det skal være muligt for målgruppen at få op til 15 timers ledsagelse om måneden som led i befordringen, hvis det er nødvendigt for den enkelte for at kunne benytte befordringsordningen.
- Ansøger skal som en del af forsøget fastsætte en kvalitetsstandard for befordringsordningen, herunder ledsagelsen, med nærmere angivne kriterier for befordringsordningen.
- Inden ansøger igangsætter forsøget, skal målgruppen informeres om ordningens indhold på lige fod med andre kommunale tilbud.

Hvem kan søge om midler fra puljen?

Puljen kan søges af kommuner.

Hvilke udgifter dækker puljen?

Der kan ansøges om dækning af følgende udgifter:

- Tilskud til transportudgifter pr. tur ud over den tilsvarende almindelige takst for turen for borgeren med kollektiv trafik.
- Kommunal ledsager i op til 15 timer/mdr. pr. borger som led i befordringen for borgere med behov for dette samt transportudgifter til ledsageren. Hvis ledsageren ikke er en kommunal medarbejder, dækkes alene transportudgiften.

Transportudgifterne skal udregnes pr. tur. Der kan således ikke gives et særskilt tilskud til fx leje/leasing af befordringsmiddel eller chaufførens løn.

Derudover kan der ikke ansøges om dækning af følgende udgifter:

- Løn til koordinator.
- Køb af befordringsmiddel
- Aktiviteter og lønmidler, der har karakter af almindelig drift, fx husleje og telefon.
- Moms, der kan afløftes.

Bemærk at reglerne for momsrefusion afhænger af, hvilken lovhemmel befordringsordningen tilrettelægges efter. Puljen dækker momsudgifter, der ikke kan afløftes efter Økonomi- og Indenrigsministeriets regler. Noter derfor, hvorvidt og for hvilke udgifter momsudgiften er indregnet i det ansøgte beløb eller ej.

Betingelser for at modtage støtte

- Forsøget skal starte op den 1. februar 2019 og afsluttes senest den 31. december 2020.
- Én kommune skal stå som ansøger.

Kriterier for at udvælge ansøgninger

Sundhedsstyrelsen vil vurdere ansøgningerne ud fra følgende kriterier, som vil blive vurderet på grundlag af, i hvor høj grad de skønnes opfyldt:

- I hvilken grad ansøgers motivation og forventninger til deltagelse i forsøgsordningen er klart og præcist beskrevet.
- I hvilken grad ansøger klart og præcist beskriver, hvordan relevante organisationer (fx Alzheimerforeningen og Ældre Sagen), de pårørende og den enkelte med en demensdiagnose bliver inddraget i tilrettelæggelse af forsøget.

- I hvilken grad ansøger klart og præcist beskriver, hvilke elementer der kan understøtte en velfungerende befordringsordning for mennesker med demens, herunder udformning ift. tilgængelighed og fleksibilitet.
- I hvilken grad ansøger klart beskriver de forventede betingelser for målgruppens deltagelse i forsøget.
- I hvilken grad ansøger klart og præcist beskriver, hvordan målgruppen vil blive informeret om forsøget, inden den igangsættes.
- I hvilken grad forsøgets forventede organisering og den ledelsesmæssige forankring er klart og præcist beskrevet.
- I hvilken grad ansøger opstiller præcise og klare mål for forsøget og kriterier for, hvornår disse er opfyldt.

Ved fordelingen af puljemidlerne tilstræbes der variation i by- og landkommuner.

Økonomi

Ansøgningspuljen vil blive fordelt med tilsagn for 21,3 mio. kr. i 2019 og tilsagn for 21,2 mio. kr. i 2020. De afsatte midler i 2019 vil blive fordelt på 7,4 mio. kr. til kompensation for kommunale udgifter til befordring og 13,9 mio. kr. til kompensation for kommunale udgifter til ledsagelse i forbindelse med transporten. De afsatte midler i 2020 vil blive fordelt på 7,4 mio. kr. til kompensation for kommunale udgifter til befordring og 13,8 mio. kr. til kompensation for kommunale udgifter til ledsagelse.

Evaluerings og afrapportering

De deltagende kommuner er forpligtet til at deltage i evalueringen af puljen og indgå i et aktivt samarbejde med evaluator. Evalueringen vil blive baseret på kvantitative og kvalitative metoder.

Evalueringen vil bl.a. have fokus på:

- Hvor stor efterspørgslen blandt mennesker med demens er for befordring (hvor mange og hvor ofte).
- Kommunale erfaringer med anvendelse af ordningen.
- Brugernes tilfredshed.
- Omfanget af behovet for ledsagelse.
- Hvilke elementer der understøtter en velfungerende befordringsordning, herunder udformning ift. tilgængelighed og fleksibilitet.
- Den konkrete anvendelse af ledsagelse, deltagelse/inddragelse af pårørende og chaufførernes kompetencer og viden om demens.
- Økonomiske konsekvenser af ordningen.

Evaluator forventes at starte primo 1. kvartal 2019.

Ansøger er derudover forpligtet til at indsende en årlig statusrapport (tidspunktet herfor vil blive meldt ud efter udmøntning af puljen) og en afsluttende rapport til Sundhedsstyrelsen med udgangspunkt i fremsendte skabeloner.

Erfarings- og vidensudveksling

For at understøtte forsøgsordningen vil Sundhedsstyrelsen etablere et forum for erfarings- og videnudveksling med deltagelse af de kommuner, der får midler fra puljen. Mødefrekvensen vil være efter behov og som udgangspunkt 2-3 gange årligt. Møderne vil som udgangspunkt foregå hos Sundhedsstyrelsen i København, men kan afhængigt af den geografiske placering af forsøgene foregå på en anden lokation.

Ansøgningsprocedure

Ansøgningen (skema 2) må maksimalt fylde 5 sider (skrifttype Arial, skriftstørrelse 10) ekskl. budgetskemaer mv. og evt. bilag.

Sundhedsstyrelsens ansøgningsskema skal anvendes og udfyldes.

Ansøgningen sendes underskrevet, elektronisk, til aedpulje@sst.dk. I emnefeltet skrives ”Forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose” og kommunenavn på ansøger.

Ansøgninger skal være modtaget i Sundhedsstyrelsen **senest 7. januar 2019, kl. 12.00**.

Sundhedsstyrelsen forventer at sende svar på ansøgningerne ultimo januar 2019.

Yderligere oplysninger

Sundhedsstyrelsen kan kontaktes i ansøgningsperioden vedrørende spørgsmål til puljen. Spørgsmål stillet efter 20. december 2018 kan ikke forventes besvaret. Spørgsmål og svar af generel karakter vil blive offentliggjort på Sundhedsstyrelsens hjemmeside:
<https://www.sst.dk/da/puljer-og-projekter/2018/forsoegsordning-med-befordring-af-mennesker-med-en-demensdiagnose>

Generelle faglige spørgsmål kan rettes til projektleder Kristian Gribskov, tlf. 93 59 01 70, e-mail krgr@sst.dk.

Spørgsmål vedr. økonomi og administration kan rettes til Kasper Dahl, tlf.: 72 26 94 54, e-mail: kad@sst.dk.